

DELIMITAREA ZONEI ARTICE, O PROVOCARE PE TERMEN LUNG

Tiberiu MISSIR
Facultatea de Științe Socio-Umane,
Departamentul de Științe Politice, Relații Internaționale și Studii Europene
Masterat: Diplomația Apărării
Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

Abstract: *Timo Koivurova and his colleagues are confident that the Arctic States will settle their continental shelf claims in an orderly fashion. Having said this, potentially adverse political dynamics may yet undermine the states' adherence to the legal processes currently in place.*

Keywords: Continental shelf; UNCLOS; CLCS; ISBA; Arctic; North Pole

Provocarea zonei artice

Când expediția rusă a plantat steagul național pe fundul mării la Polul Nord în August 2007, mulți s-au convins că lupta pentru resursele abundente de hidrocarburi din regiunea arctică a început.

Era de așteptat, mai ales în mass-media, că statele care se vor angaja în politica de putere pentru a avea acces la aceste rezerve de resurse vor duce la un nou ”război rece” în regiunea arctică. În timp ce această poveste a fost inițial acceptată în cercurile de experți, în scurt timp a fost respinsă ca fiind o supra-exagerare.

Au existat două motive principale pentru acest lucru.

În primul rând, statele de coastă din Oceanul Arctic au reafirmat angajamentul lor la Convenția Națiunilor Unite privind dreptul mării (UNCLOS), - așa-numita ”Constituție a mărilor” - în regiunea arctică.

În Declarația de la Ilulissat din 2008, statele au fost de acord, nu numai că ”dreptul mării prevede drepturile și obligațiile importante în ceea ce privește delimitarea limitelor exterioare ale platformei continentale”, dar, de asemenea, în sens mai larg, că ”vom rămâne angajați la acest cadru juridic și la soluționarea ordonată a oricărei pretenții posibile”¹.

¹ Vezi *Declarația de la Ilulissat*, http://www.oceanlaw.org/downloads/arctic/Ilulissat_Declaration.pdf. (accesat la data de 19.01.2016)

În al doilea rând, toate statele de coastă, altele decât Statele Unite ale Americii au început să-și pregătească propunerile pentru a-și extinde platourile continentale, la corpul Națiunilor Unite, Comisia cu privire la limitele platoului continental (CLC), pe baza UNCLOS.

Până în prezent, s-au făcut diverse observații la CLC. Danemarca a făcut o cerere pentru un vast platou continental în decembrie 2014, care a inclus fundul mării la Polul Nord și o mare parte din Lomonosov Ridge - o creastă subacvatică care traversează Oceanul Arctic.

Încă din anul 2001, Rusia a susținut că cea mai mare parte a acestei creaste face parte din platoul continental.

Având în vedere nemulțumirea CLC-ului cu privire la cererea Rusiei, Rusia și-a revizuit și prezentat cererea finală către Comisie la 3 august, 2015. Cum era de așteptat, cererea actualizată încă se suprapune cu cererea daneză. O a treia cerere oficială pentru fundul mării la Polul Nord este de așteptat să vină din Canada¹.

Această lucrare investighează acest proces continuu de extindere platourile continentale naționale în Oceanul Arctic. În scopul de a contextualiza analiza, lucrarea a început prin explicarea evoluției istorice a UNCLOS ca și cadru legal recunoscut la nivel internațional, în care extinderea platourile continentale este urmărită.

Lucrarea continuă cu întrebarea dacă UNCLOS are ca obiect delimitarea spațiului în Arctica.

În acest scop, o serie de factori ce delimitează platourile continentale permit o manieră ordonată la o reglementare, în ciuda suprapunerii creanțelor și, prin urmare, de ce nu sunt de așteptat aceste creanțe să conducă la tensiuni internaționale semnificative între statele de coastă arctice.

Așa cum respectarea dreptului internațional nu poate fi garantată, lucrarea subliniază, existența și dinamica politică potențial adversă care poate contesta statutul UNCLOS în Arctica.

Cele mai multe dintre acestea sunt legate de incertitudinea asupra pretențiilor Rusiei.

UNCLOS și platourilor continentale

Înainte de al doilea război mondial, statele de coastă se bucurau de suveranitatea asupra doar unei mări teritoriale înguste, având trei-patru mile marine ca mărime.

Acest lucru a fost schimbat dramatic după încheierea războiului, în 1945, prin care ”guvernul Statelor Unite privește resursele naturale ale subsolului și fundul mării ale platoului continental sub marea liberă, dar adiacente coastelor Statelor Unite, ca legate și sub jurisdicția și controlul Statelor Unite ale Americii.”²

¹ Pentru o listă completă a argumentelor, a se vedea http://www.un.org/depts/los/clcs_new/commission_submissions.htm. (accesat la data de 19.01.2016).

² Vezi http://www.gc.noaa.gov/documents/gcil_proc_2667.pdf. (accesat la data de 19.01.2016).

Aceasta a marcat epoca de competență a statului de coastă, în special în ceea ce privește fundul mării, limita exterioară fiind definită în articolul 1 din Convenția platoului continental din 1958, după cum urmează:

"În sensul acestei analize, termenul "platou continental" este folosit ca referire (a) la fundul mării și subsolul zonelor submarine adiacente coastei, dar în afara zonei de marea teritorială, la o adâncime de 200 de metri sau, dincolo de această limită, unde adâncimea apelor supradiacente admite exploatarea resurselor naturale din zonele respective; (b) la fundul mării și subsolul zonelor submarine similare adiacente coastele insulelor."

Problema cu această definiție a fost că a permis efectiv statele de coastă să-și extindă prezența lor pe fundul mării cu dezvoltarea tehnologiei, în măsura în care, chiar etaje ocean ar fi fost împărțite între statele de coastă.

În 1967, un contra-argument pentru această tendință a venit de la ambasador maltez Arvid Pardo, care a propus în Adunarea Generală a ONU ca fundul oceanului ar trebui să fie desemnat ca parte a patrimoniului comun al umanității și guvernat de un mecanism de guvernare internațională, care ar împărți beneficiile economice și bogățiile fundul oceanului echitabil între statele în curs de dezvoltare și dezvoltate.

De asemenea, propunerea lui Pardo a acționat ca un impuls major pentru convocarea Conferinței Organizației Națiunilor Unite privind dreptul Mării III, care a încercat să producă o soluție globală, "Constituția", a oceanelor și a devenit din 1982, UNCLOS.

UNCLOS a fost negociat pe o perioadă extinsă, 1974 – 1982, ca o afacere la pachet în care a nu permis nicio rezervă la Convenție și un mecanism de soluționare a litigiilor conexe domeniului reglementat.

A reușit să realizeze un compromis între diferite grupări de state cu interese diferite în legătură cu fundul mării. De exemplu, statele care aveau un țărm continental întins¹ au acceptat regulile ca resursele marginii continentale să fie împărțite în mod egal statelor de coastă; geologic, statele au fost dezavantajate (cei al căror țărm continental era minim), dar au reușit să facă presiuni pentru o regulă care dă dreptul tuturor statelor la un platou continental de un minim de 200 de mile marine.

UNCLOS a fost, de asemenea, de succes în definirea limitei exterioară a platoului continental mai clar decât convenția precedentă (1958), prin care desemna fundul oceanului, ca parte a patrimoniului comun al umanității și fiind guvernat de Autoritatea Internațională privind fundul mării (ISBA).

Chiar dacă statele cu margini continentale largi au fost capabile de a extinde limita exterioară a platoului continental pentru a acoperi țărmul continental geofizic întreg (și în unele cazuri excepționale, zone dincolo de ea) în timpul negocierilor, au trebuit să accepte anumite compromisuri.

De exemplu, ei au trebuit să se supună regulilor care necesită să transfere o parte din veniturile din exploatarea de hidrocarburi dinspre uscat pentru extinderea platoului continental

¹ În cele mai multe cazuri, platou continental legal poate fi echivalat cu țărmul continental, așa cum este definit la articolul 76, alineatul 3 din UNCLOS: Țărmul continental cuprinde prelungirea cufundată din masa de teren al statului de coastă, și este format din fundul mării și subsolul platformei în pantă și în creștere.

pentru a dezvolta statele spre ISBA și, mai important, au trebuit să dovedească științific gradul de extindere al platoului continental la cei 21 de membri CLSC.

Aceste demonstrații științifice - argument ar fi trebuit să fie făcut de un stat de coastă în termen de 10 ani de la intrarea lui în UNCLOS, în cazul în care consideră că țărmlul continental depășește 200 de mile marine.

CLSC poate face doar recomandări, dar aceste recomandări sunt puncte de vedere legal necesare, deoarece influențele limitelor exterioare ale statelor de coastă devin definitive și obligatorii doar atunci când au fost stabilite pe baza recomandărilor.

Termenul limită pentru astfel de depuneri este bine gândit, deoarece statele trebuie să furnizeze Comisiei o cantitate mare de date științifice și tehnice.

Acest lucru a fost considerat necesar pentru a fi definite limitele exterioare ale platourilor continentale cât mai repede posibil: acesta este posibil numai după stabilirea acestor granițe dintre platourile continentale ale statelor sub jurisdicția ISBA.

UNCLOS și regiunea Arctică

Până în prezent, statele de coastă arctice au urmat procedura de UNCLOS bazată pe reguli și au prezentat pretențiile lor la CLC.

În 2001, Rusia a fost prima care a făcut o astfel de prezentare la CLC și, de asemenea, primul stat la care Comisia a emis recomandări, în anul 2002.

Rusia a fost solicitată de CLC să prezinte date științifice suplimentare și în cele din urmă, la începutul lunii august 2015, Rusia a refăcut prezentarea și a trimis-o către CLC.

În 2006, Norvegia a făcut o prezentare și a primit la rândul ei recomandări din partea CLC privind limitele exterioare ale platoul continental.

În decembrie 2014, Danemarca a făcut depunerea prezentării pretențiilor sale în fața CLC.

În prezent, Canada efectuează anchete pentru a colecta date suplimentare pentru propria prezentare iar Statele Unite au publicat rezultatele programului său despre platoul continental.¹

Se pare că, după delimitare platourile continentale din Oceanul Arctic, nu va mai rămâne mult spațiu comun pentru a fi administrat de ISBA.

Este probabil ca aceste cereri să fie soluționate într-un mod ordonat și coerent.

În primul rând, este în interesul fiecărui stat de coastă arctic să aibă platourile continentale cât mai mari posibile, sau să aleagă o așezare ordonată să poate să-și desfășoare activitățile sale cu costuri cât mai reduse.

În al doilea rând, statele de coastă arctică s-au angajat prin Declarația de la Ilulissat din 2008 la "soluționarea ordonată a oricărei pretenții posibile".

O semnificație specială o are reasumarea angajamentului, după anexarea Crimeei.

¹ Vezi <http://www.continentalshelf.gov>. (accesat la data de 20.01.2016).

Danemarca nu numai că recunoaște că nu va fi supralicita creanțele, dar a luat măsuri preventive pentru a atenua orice tensiuni potențiale rezultate din această printr-o consultare preliminară cu alte state de coastă arctice.

În ceea ce privește Rusia, prezentarea daneză include un acord (printr-un schimb de note), care a fost încheiat după anexarea Crimeei de Rusia (27 martie 2014), în care ambele state sunt de acord că, fie poate continua cu prezentarea sa la CLC, fie aceste delimitări vor fi puse în aplicare de către cele două state de comun acord.

Important de subliniat este că rezervele cele mai semnificative de resurse sunt în zonele economice exclusive sau în apele teritoriale ale statelor riverane arctice și nu pare a fi o abundență de resurse valoroase pe fundul mării în zonele de suprapunere pentru a concura pentru ele.

Chiar dacă ar exista, ar fi nevoie de zeci de ani de acum înainte pentru descoperirea și utilizarea unei tehnologii adecvate exploatarea industrială și comercială a acestor zone dificile, cu costuri operaționale și financiare semnificative.

În plus, extracția de hidrocarburi ar fi deosebit de dificilă și costisitoare în apele arctice.

O posibilitate ar fi cooperarea public-privat internațional, cu un mediu de operare și investițional favorabil și cu risc redus, iar disputele dintre state peste extinderile platourilor continentale sunt puțin probabil favorabile activităților comerciale în zona de uscat din Arctica.

O altă problemă legată de restanțe definită de mai multe observații trebuie rezolvată prin revizuire de către CLC, ceea ce înseamnă o soluție care va dura cel puțin până în anul 2020 dacă nu va dura și mai mult.

CLC trebuie să proceseze toate dosarele, peste 100 din colțurile lumii, ceea ce solută timp substanțial.

Chiar dacă, vor apărea disensiuni, spre pildă între Danemarca, Canada și Rusia în soluționarea limitelor zonei polul nord sau Danemarca și Rusia soluționarea limitei în zona Lomonosov Ridge, nu există nici un indiciu că diferendele ar conduce în mod necesar la tensiuni.

Dintr-o perspectivă istorică, este important să ne amintim câteva dintre lecțiile învățate din trecut care au evidențiat posibilitatea unor acorduri negociate și pașnice în Arctica.

De exemplu, negocierile de frontieră pentru Marea Barents între Uniunea Sovietică și, ulterior, Rusia, cu vecinul său Norvegia a durat peste 40 de ani dar s-au încheiat cu succes. În plus, chiar și în timpul Războiului Rece, Norvegia și Uniunea Sovietică au reușit să stabilească un acord în domeniul pescuitului în zona disputată între state.

În timp ce soluționarea cererilor de despăgubire pentru platforme continentale este probabil să aibă loc într-o manieră reglementată, există, de asemenea și un scenariu dinamic geopolitic negativ referitor la relațiile dintre Rusia și alte state de coastă din oceanul Arctic ce poate deveni negativ.

În primul rând, considerentele geostrategice și economice joacă un rol important în modul în care diferite țări înțeleg aplicarea UNCLOS în Arctica.

Pentru Rusia, veniturile din exporturile din sectorul energetic sunt vitale pentru dezvoltarea socio-economică și eforturile sale de a-și recâștiga statutul de mare putere.

Rezervele de petrol și gaze ale Rusiei sunt în mod constant epuizate, aceasta fiind obligată să își dezvolte perimetre de exploatare situate în regiunile de frontieră, mai ales regiunea arctică.

Prin urmare, Rusia a considerat că este prudent să susțină UNCLOS în Arctica nu numai pentru a avea acces la noi resurse, dar, de asemenea pentru a genera o investiție stabilă și previzibilă și mediu de operare ca un factor necesar al dezvoltării socio-economice regionale.

Cu toate acestea, ambițiile rusești privind zona arctică devin tot mai greu de realizat. Acest lucru se datorează nu numai condițiilor de funcționare dificile, de asemenea condițiile de piață nefavorabile și a sancțiunile occidentale împotriva Rusiei au consecințe grave asupra dezvoltării economice.

Dacă potențialul economic al zonei arctice nu se materializează, atunci vor exista implicații serioase pentru aplicarea UNCLOS în Arctica, mai ales dacă relațiile politice dintre Rusia și Occident continuă să se înrăutățească.

Rusia a investit capital politic internațional și intern considerabil în dezvoltarea zonei din Arctica și a utilizat viitoarele avantaje ale regiunii pe scena politică.

Dezvoltarea megaproiectelor arctice a fost chiar comparată cu programul spațial sovietic din anii 1960 și '70, atât ca dovadă a măreției țării cât și ca instrument de dezvoltare tehnologică generală.

Prin urmare, Rusia are o mulțime de jocuri în regiune și nu este exclus ca regiunea arctică să fie utilizată și în alte scopuri în afară de cel economic.

De exemplu, ar putea fi folosită pentru obținerea de avantaje strategice militare incontestabile. În plus, date fiind capacitățile militare rusești în Arctica, deschiderea unui nou teatru de confruntare nu poate fi exclusă mai ales pentru considerente de obținerea unei "victorii de politică externă", pentru asigurarea stabilității într-o situație în care sistemul politic și economic intern rus s-ar confruntă cu probleme grave.

Dacă aceste dinamici negative ar deveni mai puternice, acest lucru ar însemna o inversare a imaginarului politic de cooperare în Arctica.

În acest context, rolul dreptului internațional ar putea fi subminat fără îndoială de dinamica politică de confruntare pentru platoul continental.

În al doilea rând, angajamentul consistent al Rusiei privind dreptul internațional nu mai poate fi considerat de la sine ca o certitudine.

În Arctica, în perioada 2013-2014, Rusia nu a respectat reglementările UNCLOS privind disputa dintre Olanda și Rusia referitoare la capturarea navei *Greenpeace Arctic Sunrise* după protestul organizat în apropierea platformei de foraj *Prirazlomnoye* în Marea Pechora.

În special, Rusia nu respectă prevederile UNCLOS și propriul angajament explicit de respectare a tratatului prin faptul că nu acceptă competențele UNCLOS privitoare la mecanismul de arbitraj.

Acest lucru a ridicat îndoiele serioase cu privire la angajamentul asumat al Rusiei față de UNCLOS atunci când interesele sale naționale, precum exploatarea resurselor, sunt amenințate.

Mai important, anexarea Crimeei și conflictul în curs de desfășurare în Ucraina a evidențiat și mai clar că Rusia respinge sau le aplică potrivit interpretării sale care îi convine angajamentele asumate în prealabil.

Acestea includ și principii cheie - egalitatea suverană, nefolosirea forței, inviolabilitatea frontierelor, precum și respectarea integrității teritoriale a statelor - convenite în actul final din anul 1975 de la Helsinki, precum și alte obligații internaționale, cum ar fi asigurările de securitate în Ucraina convenite în memorandumul de la Budapesta din anul 1994, limitarea armamentelor convenționale și a armelor nucleare, și cele mai bune practici în desfășurarea de exerciții militare.

Ca urmare, percepțiile occidentale despre Rusia și intențiile sale s-au deteriorat. Există o neîncredere pe scară largă față de Rusia astăzi în Vest, având în vedere în special diferența percepută între ceea ce spune conducerea Rusiei și ceea ce face.

Spre deosebire de Uniunea Sovietică, Rusia contemporană sub conducerea președintelui Vladimir Putin este văzută ca o putere foarte imprevizibilă în Europa.

Având în vedere aceste evoluții, întrebarea care se pune este dacă ar trebui sau nu să ne așteptăm ca Rusia să rămână consecventă obligațiilor legale și diplomatice în Arctic, incluzând aici ordinea maritimă consacrată și capitalul fundamental juridic, UNCLOS, să nu mai vorbim de înțelegerea diplomatică cu Danemarca pe un acord negociat privind platoul continental. Cel puțin, istoria recentă a comportamentului Rusiei ridică probleme serioase care trebuie luate în considerare, de asemenea, în contextul revendicărilor platoului continental.

În al treilea rând, Rusia a ales calea unei puteri revizioniste în Europa. Recent, această politică a devenit evidentă odată cu anexarea Crimeei și în conflictul în desfășurare în estul Ucrainei.

Actualul regim din Rusia consideră prăbușirea Uniunii Sovietice ca o catastrofă geopolitică care a diminuat nu numai statutul Rusiei, dar, de asemenea, a afectat integritatea teritorială a statului rus.

Anexarea Crimeei poate fi interpretată ca un act de revendicare a teritoriului pierdut, cu toate că costul pierderilor financiare și al reputației internaționale este semnificativ, precum și dificultatea operațională.

Se pune întrebarea care sunt implicațiile acestei politici revanșarde pentru stabilitatea teritorială în Arctica.

În acest sens, Rusia a transmis comunității internaționale semnale mixte, contradictorii.

La sfârșitul anilor 2000, Rusia a făcut ceea ce părea o cerere unilaterală privind partea de jos a Polului Nord, în timp ce simultan susținea UNCLOS și rezolva disputele de frontieră cu Norvegia în marea Barents.

Mai recent, în timp conflictului cu Ucraina, aprobările publice ale Rusiei privitoare la legile internaționale și în favoarea cooperării internaționale au coexistat cu o îndrăzneală retorică agresivă privitoare la valoarea și pretențiile teritoriale ale Rusiei în zona arctică.

Dmitri Rogozin, viceprim-ministru și șeful Comisiei Arctice a Rusiei, a fost la epicentrul acestei probleme.

În aprilie 2015, el a subliniat valoarea semnificativă, chiar semi-religioasă a regiunii arctice într-un mesaj intitulat ”Arctica - Mecca Rusiei”¹. Mai târziu, el a continuat să susțină că anexarea Crimeei a fost un act de restaurare istorică cu un potențial asemănător pentru nord: "Anul trecut, am avut reunificarea istorică a Sevastopolului și a Crimeei. În acest an, vom prezenta o nouă viziune pentru un nou efort puternic privind dezvoltarea regiunii arctice. Practic, este vorba de același [lucru]"².

Chiar dacă aceste afirmații au fost doar o retorică naționalistă sau pur și simplu au fost făcute doar pentru consumul casnic, ele sunt totuși discursuri publice care induc incertitudinea cu privire la intențiile teritoriale Rusiei.

Astăzi, având în vedere anexarea Crimeea, nu este cu totul nerezonabil să ne întrebăm dacă Rusia ar putea decide pur și simplu pentru a-și "restabili" în continuare integritatea teritorială, să susțină că o mare parte din Lomonosov Ridge este o extensie naturală a terenului continental.

În al patrulea rând, comentariile îndoielnice sunt, de asemenea, îngrijorătoare când sunt privite în contextul militar rus în curs de desfășurare în zona arctică, prin care se urmărește în tandem dezvoltări paralele cu procesul platoului continental.

Pentru analiștii occidentali de securitate o amenințare este, de obicei, o combinație de atitudine și intenție dăunătoare, ori înțelegerea acestei intenții.

Acestea fiind spuse, ultima parte a ecuației amenințarea s-a conturat foarte clar în ochii occidentului în ceea ce privește poziția Rusiei.

În același timp, Rusia a semnalat intenția de a îmbunătăți capacitatea sa în zona arctică prin redeschiderea diverselor baze militare și stabilirea a unei noi structuri de comandă militară strategică în regiune.

Securitatea Arcticului a fost recent revizuită și îmbunătățită de către Rusia, ca strategie militară la începutul lui 2014.

Înainte de criza din Ucraina, creșterea prezenței armatei rusești și atitudinea în forță în zona arctică a fost interpretată ca un comportament al unui stat în sensul îmbunătățirii poziției pentru a răspunde la diferite scenarii de securitate într-o regiune deschisă.

În timpul crizei, creșterea nesiguranței privind intențiile Rusiei a deschis ușa unor interpretări alternative: o sporire a stării de combativitate a fost interpretată ca un comportament agresiv și amenințător și ca o intenție de a domina și militariza teritoriul.

De exemplu, stabilirea bazelor militare de-a lungul țărmului mării Nordului poate fi citit de fapt ca creșterea controlului asupra zonei maritime cu potențial major asupra libertății de navigație și apărarea teritoriului, după cum prezența forțelor de miliție ca potențială rezervă coercitivă cu rol de asigurare a acțiunilor ce se pot extinde spre nordul platoului continental.

¹ The Washington Post (2015) "Arctica este Mecca Rusiei, spune un oficial de rang al Moscovei <http://www.washingtonpost.com/blogs/worldviews/wp/2015/04/20/the-arctic-is-russias-mecca-says-top-moscow-official/> (accesat la data de 20.01.2016).

² Barents Observer (2015) "expansioniste Rogozin pare a Arctic", <http://barentsobserver.com/en/arctic/2015/04/expansionist-rogozin-looks-arctic-21-04>. (accesat la data de 20.01.2016).

Atitudinea pro-activă a armatei, în special în condițiile creșterii incertitudinilor privind intențiile Rusiei, repun pe tapet dilema clasică despre securitatea privind zona arctică.

O astfel de evoluție este defavorabilă cooperării în regiune, cu implicații negative asupra desfășurării procedurilor internaționale legale – în acest caz delimitarea corectă a platoului continental – în Arctica.

Concluzie

După Războiul Rece, Arctica a fost una din cele mai pașnice zone de pe planetă, regimul său fiind sub semnul negocierilor bilaterale, al cooperării multilaterale și administrării de către asociații comune publice și private.

E posibil ca în locul stabilității și relativa bună funcționare a administrației Arcticii, să apară un mare conflict inter-statal în Arctica, chiar dacă acest risc a fost considerat în general chiar scăzut.

În scopul asigurării păcii și cooperării în regiune, mecanismele de administrație legitime și construirea încrederii rămân vitale.

UNCLOS a fost crucială în acest sens; deși tratatul a fost pus la încercare în alte părți ale lumii, de exemplu în marea Chinei de Sud cu o dinamica similară legată de resursele de hidrocarburi, limitele nedefinite și interesele puternice ale unor mari puteri, UNCLOS a funcționat.

Aceasta se datorează în mare parte faptului că tratatul a funcționat în beneficiul statelor costale, generând previzibilitate în regiune.

Procesul platoului continental este așteptat să continue într-o manieră reglementată și în viitor.

Cu toate acestea, aplicarea legilor internaționale depinde în mod critic de politica națiunilor și de voința acestora de aderare la cadrul juridic internațional.

Potrivit declarațiilor oficiale ale statelor din zona arctică, acesta tratat se va aplica și în zona arctică în ciuda înrăutățirii relațiilor între Vest și Rusia.

Cu toate acestea, predicția traiectoriei în viitor a zonei arctice este mult mai dificilă datorită incertitudinii sporite.

Potrivit dilemei securității, amenințarea este o combinație de atitudine și intenție. Dacă unul urmează această formulă, riscul la toate nivele va crește cu siguranță.

În timp ce procesul pentru platoul continental este în desfășurare, Rusia își sporește prezența militară în regiune și rămâne o putere necontestată sub acest aspect.

Mai importantă, este intenția părții ca parte a acestei ecuații care a devenit mai dificil de descifrat, dată fiind discrepanța între ce spune și ce face Rusia în alte părți ale lumii.

În acest caz, posibilitatea unei acțiuni unilaterale și ilegale nu poate fi ignorată.

Bibliografie:

1. <http://www.oceanlaw.org/> (accesat la data de 19.01.2016).
2. [http://www.un.org/depts/los/clcs_new /com_mission_submissions.htm](http://www.un.org/depts/los/clcs_new/com_mission_submissions.htm). (accesat la data de 19.01.2016).
3. http://www.gc.noaa.gov/documents/gcil_proc_2667.pdf. (accesat la data de 19.01.2016).
4. <http://www.continentalshelf.gov>. (accesat la data de 20.01.2016).
5. <http://www.washingtonpost.com/blogs/worldviews/wp/2015/04/20/the-arctic-is-russias-mecca-says-top-moscow-official/>. (accesat la data de 20.01.2016).
6. <http://barentsobserver.com/en/arctic/2015/04/expansionist-rogozin-looks-arctic-21-04> (accesat la data de 20.01.2016).